

Naki Özkan



Almanya'da Kuzey Ren Westfalya eyaletinde bu öğrenim yılı pilot okullarda Alevilik ders olarak okutulmaya başladı. Alevilerin yıllardır kendi inançlarını din dersleri içinde ifade etme talepleri ilk olarak Türkiye'de değil Almanya'da gerçekleşti. Okullarda Alevi ve Sünni öğrencilerin birlikte bulunduğu sınıflarda Türkçe okutulacak "Alevilik Dersleri" kitabını hazırlayan Türkiye'den yazar Cemal Şener ve Almanya'da eğitimci olarak çalışan Celal Aydemir ile konuştuk.

*Celal bey Aleviliğin ders olarak okutulması nasıl gerçekleşti?

Benim bulunduğum Kuzey Ren Westfalya eyaletinde 20 yıldan beri İslam din dersleri konusunda çalışmalar var. Dört yıldır ilk ve orta okullarda İslam din dersi okutuluyor. Alevi kişi ve kuruluşları İslam din dersi yanında Alevilik de öğretilsin talebinde bulundular. İki yıl önce eyalet parlamentosunda sosyal demokrat bir milletvekilinin, "İslam din dersi kapsamına Alevilik de alınsın" önerisi parlamentoda kabul edildi. Bakanlığa bağlı ders programlarını hazırlayan bir enstitü bir yıl önce Alevilik konusunda bir çalışma grubu oluşturdu. Benim de içinde yer aldığım bu komisyon, müfredat programını ve öğretmenlere yardımcı olmak için bir öğretmen el kitabı hazırlıyor.

Öğretmenlerin meslek içi eğitimlerinde Alevilik bilgileri de veriliyor. Pilot okullarda İslam din dersi içinde Alevilik dersi okutuluyor.

*Yazdığınız kitap bakanlık tarafından onaylandı mı?

Bu kitap eyalet Eğitim Bakanlığı ve Talim Terbiye Kurulu tarafından onaylandı. Ayrıca, Almanya'nın en büyük öğretmenler sendikası olan bir yetkili de Alevilik derslerini destekleme kararı alacaklarını söyledi ki bu çok önemli.

*Diğer eyaletlerde durum nedir?

Berlin'de anayasaya göre gruplar senatoya başvurarak, öğrencileri ve programları varsa istedikleri dini eğitimi alabiliyorlar. Berlin'de İslam Fedarasyonu başvurdu ve eğitim hakkını aldı. Her kuruluş 100 - 150 kişiyi bir araya getirdi mi istedikleri dini eğitim için Berlin Senatosu sınıf tahsis eder.

Berlin Alevi Kültür Merkezi de bir başvuru yaptı. Berlin Senatosu müfredat programını istedi. Büyük bir ihtimalle gelecek ders yılında Alevilik dersleri başlayacak. Hessen eyaletinde de hazırladığımız bu kitap verildi. Oradaki Talim Terbiye Kurulu sözlü olarak onayladığını bildirdi. Baden - Wüttemberg, Bavyera gibi eyaletlerde de başvurular yapıldı. Olumlu yanıt alındı.

Ayrıca, Almanya çapında Aleviliğin ders olarak okutulması için, benim de içinde bulunduğum bir çalışma Alevi Birlikleri Fedarasyonu eğitim komisyonu tarafından yürütülüyor. Müfredat hazırlıyoruz.

*İlkokul çocuklarına İslam din dersi veriliyor mu?

Veriliyor. Bu yaştaki öğrencilerimize Alevilik dersi verilmesi için henüz bir hazırlığımız yok. Alevilik Dersleri kitabı ortaokul seviyesindeki öğrencilere yönelik. Kitabın ikinci ve üçüncü ciltlerini hazırlıyoruz.

*Öğrenciler nasıl karşılıyor?

Okullar açılalı iki hafta oldu. Örneğin ben öğrencilerle konuştum, sevindiler. Bu dersi alıp almamak için ailelerine sormalarını istedim. Sünni aileler derslerin içeriğini görünce karşı çıkmıyorlar. "Alevilik Dersleri"nde Sünni bakış açısıyla bir karşılaştırma yapılmıyor. "Bu iyi, şu kötü" diye bir yaklaşım yok. Rekabete girmedik. Alevilik dersinden Sünni öğrencilerimizin de öğrenebilecekleri çok şey var.

Sünni çocuklar İslamiyet hakkında daha bilgililer. Burada Aleviliğin yazılı kaynağı çok az. Alevi çocuk kendini anlatamıyor. "Başımızı örtmüyoruz, saz çalıyoruz, semah oynuyoruz" gibi daha çok folklorik öğelerle kendini anlatıyorlar. Bu derslerle Aleviliği daha iyi öğrenecekler.

*Alevilik dersinin hazırlanmasına bir müdahale var mı?

Bir, "Alman İslamı" kavramı ortaya atıldı. Ancak, Alevi öğretmenlerin hazırladığı programa Alman makamları müdahale etmiyor. Dersler Türkçe veriliyor.

Alevilik İslam içinde bir renk

*Cemal bey "Alevilik Dersleri" kitabını hazırlarken nelere öncelik verdiniz, neleri anlatmak istediniz?

Alevilik konusu İslam tarihi içinde karmaşık bir konu. 11 - 12 yaşındaki öğrencilerin anlayabileceği, bu karmaşıklığı onlara yansıtmayan bir üslupta konuları ele aldım. Metinleri ben yazdım, Celal bey de diyalogları, her konunun sonundaki ev ödevi niteliğindeki soruları hazırladı.

*Bütün bu karmaşık sorunları nasıl anlattınız? İlahiyat sorunları, Alevilik - Sünnilik farkı, Aleviliğin İslam içindeki yerini nasıl işlediniz?

Her şeye rağmen bu sorunlar Alevi ve Sünni çocukların evlerinde; toplumsal mekanlarda, medyada konuşuluyor. Türkiye'de de, Almanya'da da din dersleri veriliyor. Çocuklarda kırık dökük bilgiler zaten var. Alevi olmayan çocuklarda Alevilikle ilgili önyargılar da var. Ben İslam içindeki Aleviliğin ne olduğunu basitçe anlatmaya çalıştım. İslam içindeki tarihsel tartışmalara girmedim. Hiçbir dini inancı küçümsememeyi prensip edindim. Polemiğe girmeden Alevilik inancını vermeye çalıştım. Nasıl diğer dinler içinde farklı mezhepler, farklı inançlar varsa; Alevilik de İslam içinde farklı bir renktir. Ben bunu anlattım.

*Türkiye'de Alevilikle ilgili bilgilerin zorunlu din dersleri içinde yer almamasına ne diyorsunuz?

Aleviliğin ders kitaplarına girmesinin ilk olarak Almanya'da gerçekleşmesi bizim için bir övünç değil. Almanya'da olması çok önemli, ama temennimiz bunun Türkiye'de de olması. Türkiye'deki yöneticilerimiz bunu göz önüne almalı.

*Türkiye'de Aleviliğin ders kitaplarına girmesi için girişimler oluyor mu?

İmza kampanyaları yapıldı, dilekçeler verildi. Ama sözlü cevaplarda bunun gerçekleşmeyeceği ifade edildi. Zorunlu din dersleri Anayasa'da var. Alevilerin taleplerinin karşısına Anayasa'yı koyuyorlar. Anayasa'nın değişmesi gerekir. "Din ve ahlak dersleri" deniyor ama kastedilen sadece Hanefi Müslümanlık. Onun dışındakiler yok. Tek mezhepin yorum tarzı var.

Kaynak: <http://www.milliyet.com.tr/2000/09/02/entel/ent.html>